

EDITORIALS QUE SENTENCIEN

El judici de l'1-0, a la premsa impresa de Madrid

INFORME

Joan Canela i Barrull

mèdia.cat
observatori crític dels mitjans

Edita:

Amb el suport de:

 **GRUP
DE PERIODISTES
RAMON BARNILS**

 **FUNDACIÓ
CATALUNYA**
FONS PER A LA DEFENSA
DELS DRETS DELS CATALANS

Aquest informe l'ha elaborat Mèdia.cat, l'Observatori Crític dels Mitjans impulsat pel Grup de Periodistes Ramon Barnils, amb el suport de la Fundació Catalunya - Fons per a la Defensa dels Drets dels Catalans.

Redacció: Joan Canela i Barrull

Correcció: Llengua de Foc

Disseny i maquetació: FàbricaGràfika.com

Edita: Grup de Periodistes Ramon Barnils, juliol del 2019.

Joan Canela ha treballat com a corresponsal en països com Bolívia i Sud-àfrica i va ser coordinador de la secció internacional de la *Directa*. Ha col·laborat a *El Periódico*, *El Mundo*, *Berria*, *Gara*, *Público*, *Ara*, *El Temps*, *Il Manifesto*, *ONGC* i *Valencia Express*, entre d'altres. Entre 2010 i 2017 va ser redactor i editor de l'Observatori Crític dels Mitjans Mèdia.cat. Entre 2017 i 2018 va treballar a la redacció del País Valencià de *Jornada*.

Aquesta obra està subjecta a la llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 de Creative Commons. Si voleu veure una còpia d'aquesta llicència, accediu a <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/deed.ca>

ÍN

DEX

4	INTRODUCCIÓ
6	METODOLOGIA
8	ANÀLISI
8	1. EN QUINS TEMES S'HAN CENTRAT ELS EDITORIALS?
11	2. FAL·LÀCIA D'AUTORITAT
13	3. LLENGUATGE BÈL·LIC I PRESUMPCIÓ D'INNOCÈNCIA
15	4. ESPANYA, UNA DEMOCRÀCIA CONSOLIDADA
17	CONCLUSIONS
19	ANNEX

INTRODUCCIÓ

El judici als membres del Govern català Oriol Junqueras, Dolors Bassa, Joaquim Forn, Raül Romeva, Josep Rull i Jordi Turull; la presidenta del Parlament, Carme Forcadell, i als presidents de l'ANC i Òmnium Cultural, Jordi Cuixart i Jordi Sànchez, respectivament, per haver organitzat el referèndum del primer d'octubre del 2017 ha estat qualificat com el més important que ha vist l'Estat espanyol des de l'aprovació de la Constitució del 1978.

Malgrat que algunes vegades s'ha volgut presentar com «un judici més», les seves enormes connotacions polítiques són evidents i en certa forma s'ha convertit en una «prova d'estrès», no tan sols per al sistema judicial espanyol, sinó per al grau de qualitat del conjunt de les institucions de la democràcia espanyola, entre les quals s'inclouen, òbviament, els mitjans de comunicació.

Com és lògic, la cobertura mediàtica que han rebut les sessions ha estat enorme. Des de l'emissió en directe per televisió i ràdio fins a cròniques i anàlisis diàries en premsa escrita i hores i hores de tertúlies audiovisuals. Però no tan sols informació. També opinió, i molta, s'ha escrit al voltant d'aquest judici, i els diaris no se n'han quedat al marge.

Què n'opinen els diaris, del judici? En aquest informe analitzem l'opinió dels quatre diaris impresos a Madrid –*El País*, *La Razón*, *ABC* i *El Mundo*– que han expressat a partir dels editorials. Una primera dada que crida l'atenció és la gran quantitat de peces editorials publicades sobre el tema. Per elaborar aquest estudi se n'han analitzat 63, totes valorant aspectes del judici o molt propers, com ara la presa de possessió dels encausats escollits diputats o el posterior debat al voltant de la seva suspensió, la manifestació antirepressiva convocada a Madrid el 16 de març o les terminacions internacionals del procés. Així doncs, els diaris tenen opinió sobre el judici, l'expressen i, a més, ho fan amb vehemència.

Com que ens estem referint a peces d'opinió i no informació, es pressuposa un grau de llibertat més ampli a l'hora d'escollir els temes i l'enfocament. No estem analitzant les informacions que aquests diaris han ofert del judici, sinó el que n'opinen. Amb tot, el gènere opinatiu no deixa d'estar subjecte a l'obligació de cenyir-se als fets, sense tergiversar-los ni amagar aquelles realitats que resulten incòmodes. I més si no es tracta d'opinions particulars, sinó d'unes institucions –les empreses mediàtiques– que tenen una responsabilitat social vers la llibertat d'expressió, el dret a una informació fiable, la pluralitat i el funcionament de la democràcia.

En teoria –i segons marca la llei–, els membres del tribunal s'han de mantenir aïllats de les informacions que no rebin exclusivament dins la sala de vistes. Però fins a quin punt és realista que uns jutges de Madrid puguin ser totalment immunes a un clima generat per uns mitjans de comunicació, si aquests són totalment unànimes? En situacions com aquesta és quan la pluralitat informativa és més important que mai i quan una democràcia consolidada ha de demostrar que ho és, també, en el seu sistema mediàtic.

METODOLOGIA

Per elaborar aquest informe s'ha optat per analitzar els quatre diaris impresos de Madrid: *El Mundo*, *La Razón*, *ABC* i *El País* entre el 12 de febrer –quan es publiquen els primers editorials sobre el judici– i el 14 de juny. Els motius d'aquesta tria són diversos:

1. Malgrat que la majoria d'audiències ja siguin a Internet, els diaris tradicionals –que es troben també entre els més llegits a la xarxa– mantenen una capacitat d'influència política més que notable, sobretot pel que fa a la capacitat de marcar l'agenda i d'influir en altres institucions, com la política o la judicial.
2. La premsa de Madrid –especialment la impresa– és la primera font d'informació i formació de les «estructures de l'Estat» –polítics, alts funcionaris, magistrats...–; per tant, la seva opinió pesa molt més sobre aquelles persones que tenen responsabilitats o capacitat d'influència en els processos judicials o posteriors.
3. El conjunt dels principals mitjans s'ha bolcat a cobrir el judici publicant cròniques i anàlisis diàries. El seguiment en directe per la televisió, però, ha estat molt diferent segons els territoris. Molt elevat a Catalunya i molt menys a la resta de l'Estat espanyol. En part, perquè per motius evidents l'interès era menor, en part perquè no s'emetia en televisió tradicional en obert, per la qual cosa els lectors no tenien tants elements per formar-se una opinió pròpia i depenien molt més dels fets mediatitzats. En aquest sentit, l'opinió d'aquests diaris també era més determinant.
4. L'aparició de nous mitjans digitals ha suposat un augment de la pluralitat periodística, però amb aquesta tria es vol comprovar si aquesta s'estén als mitjans tradicionals o fins a quin punt aquests mantenen una posició homogènia en uns fets que posen en qüestió els fonaments mateixos de l'Estat.
5. L'informe analitza l'opinió dels mitjans. La gran majoria de nous mitjans digitals no tenen una opinió com a tal en forma d'editorial. Alguns tenen un blog o espai del director o cap d'opinió –El Diario.es, 20Minutos–, mentre que d'altres ni això –El Confidencial, Público–, per la qual cosa resulta molt difícil estudiar l'opinió corporativa del mitjà i dificulta la comparació entre unes peces i unes altres.

L'informe analitza els quatre aspectes que s'han considerat més significatius d'aquesta cobertura. El primer és més quantitatiu: en quins moments s'ha centrat la tensió informativa?; no cal dir

que, en general, per fer els editorials s'escullen temes que el diari considera especialment rellevants. A què s'ha posat més la lupa i, al contrari, què s'ha deixat més de banda? Per fer-ho s'ha separat tota la durada en una sèrie de capítols o moments per tal de saber quan augmentava la tensió informativa. Aquests moments han estat les parts processals (prèvies de la defensa i l'acusació, testificals de cada banda, documentals i conclusions), però també altres fets que han impactat en el judici, com per exemple la participació de Vox com a acusació particular, l'elecció d'alguns dels acusats com a diputats o les reaccions internacionals que hi ha hagut. En canvi, la influència amb els dos períodes electorals no ha entrat a matèria d'estudi perquè ampliava molt la mostra a peces que només en feien referència de forma circumstancial o oportunista, i això podia corrompre les conclusions.

Els altres tres capítols són més qualitatius. Mitjançant una anàlisi del llenguatge emprat s'estudia si els diaris han pres posició, intentant donar més credibilitat a la versió de les acusacions i menystenint la de les defenses, si han emprat un llenguatge bèl·lic o violent per augmentar la veridicitat de les acusacions, així com si han respectat la presumpció d'innocència dels acusats. Finalment, s'analitza la posició d'aquests diaris sobre el funcionament del sistema de justícia i de les institucions espanyoles en general.

ANÀLISI

1. EN QUINS TEMES S'HAN CENTRAT ELS EDITORIALS?

Els quatre diaris analitzats han dedicat 63 editorials al judici dels líders independentistes. Qui més s'ha expressat durant tot el procés ha estat *El Mundo*, amb 21 editorials, després *La Razón* amb 18, *ABC* amb 15 i finalment *El País* amb 9.

Per poder saber en què han posat el focus cada mitjà hem decidit dividir els diferents moments viscuts durant el judici i comptar quants editorials s'han dedicat a cada cas (veure gràfic a la pàgina següent).

Com pot veure's en aquesta primera anàlisi qualitativa, la tria dels temes sobre els quals els diaris decideixen opinar ja ofereix un primer biaix. Crida l'atenció la importància que es dona a la presa de possessió dels acusats com a diputats del Congrés i Senat espanyols –després de rebre més de dos milions de vots i de guanyar les eleccions, en el cas d'Oriol Junqueras i Raül Romeva–, sobretot per part de *La Razón* i l'*ABC*. El diari de Vocento arriba a publicar dos editorials en un mateix dia –el 24 de maig, un al matí en paper i digital i un a la tarda només en digital– i ha dedicat un 40% dels editorials sobre el judici a aquest capítol. L'objectiu és, bàsicament, pressionar la presidenta del Congrés, la socialista Meritxell Batet, per tal que suspengui de forma immediata els diputats, sense ni tan sols esperar informes jurídics, i sembrar el dubte sobre possibles interessos polítics ocults per no fer aquest pas immediatament.

Una pressió a la qual se sumen *La Razón* i *El Mundo*, mentre que *El País* demana més calma, si bé els quatre diaris coincideixen a considerar la presa de possessió dels diputats electes un «insult» a les institucions. Aquests diaris empen adjectius com «martingala», «abús» o «privilegi» per referir-se a l'ús del dret a la defensa dels acusats electes; «trepitjat» o «esperpent» per definir la presència d'uns representats populars a les institucions per les quals han estat votats, i «befa»,

Editorials de la premsa espanyola dedicades a diversos aspectes del judici de l'1-0*

	<i>El Mundo</i>	<i>La Razón</i>	<i>El País</i>	<i>ABC</i>	TOTAL
Inici del judici	 	 			8
Presència de Vox com a acusació popular					0
Declaracions de membres del Govern espanyol durant la tardor del 2017					2
Declaracions dels testimonis de l'acusació	 				3
Declaracions dels testimonis de la defensa	 	 			7
Manifestació antirepressiva a Madrid (16 de març)					2
Possibilitat d'indult					1
Proves documentals					0
Ressò internacional			 	 	6
Inadmissió al Tribunal d'Estrasburg del recurs de Carme Forcadell					3
Petició de l'ONU de l'alliberament de Junqueras, Sànchez i Cuixart					0
Possible suspensió del judici per l'aforament de part dels acusats	 				4
Presa de possessió dels diputats i posterior suspensió	 	 		 	13
Conclusions de la Fiscalia		 			4
Conclusions de la defensa					0
Final del judici					4

* Aquest gràfic no inclou tots els editorials analitzats, només els que s'inscriuen a cada un dels moments esmentats

«vergonya» i «blanquejar colpistes» per explicar la petició de garanties jurídiques que en justifiquin la suspensió.

En la mateixa línia d'utilitzar el judici per tal de desgastar el Partit Socialista s'emmarca l'editorial de *La Razón* de l'11 d'abril, que acusa Pedro Sánchez de no haver-se negat a signar un indult per una sentència que encara no s'ha dictat. Una tònica que trobem en altres editorials durant la pre-campanya i campanya electoral i que no s'han inclòs a l'estudi, car només es refereixen al judici de forma molt tangencial.

La dinàmica d'evitar els moments més incòmodes per a l'acusació i centrar el focus en els més favorables s'observa molt clarament en els editorials centrats en el seguiment del judici en si. Mentre les conclusions de l'acusació mereixen quatre editorials, a les de la defensa no n'hi dediquen cap. Però també altres qüestions polèmiques, com la presència de Vox com a acusació popular (0), el paper de la cúpula de Mariano Rajoy (1) o tota la prova documental amb la projecció dels vídeos de l'actuació policial (0). Si bé és cert que es dediquen més editorials als testimonis de la defensa (7) que de l'acusació (3), en els set casos es refereixen a les declaracions dels oficials dels Mossos d'Esquadra Josep Lluís Trapero i Ferran López, que en l'anàlisi consideren que les seves declaracions beneficien l'acusació.

El ressò internacional del judici és un altre punt on es mostra clarament aquest biaix. *El País* és el diari que més espai li dedica (3) i l'únic que analitza temes incòmodes –com la carta d'un grup de senadors francesos exigint l'alliberament dels presos polítics o la moció de Die Linke al Parlament alemany en aquest sentit–, encara que sigui per criticar-los. La inadmissió pel Tribunal d'Estrasburg del recurs d'empara de Carme Forcadell, en canvi, rep l'atenció de fins a tres editorials, mentre que el dictamen del Grup de Treball sobre la Detenció Arbitrària de l'ONU que reclama l'alliberament immediat de Junqueras, Sánchez i Cuixart no mereix cap editorial.

2. FAL·LÀCIA D'AUTORITAT

Dels quatre diaris analitzats, n'hi ha tres que coincideixen a prendre clarament partit en favor de l'acusació i en contra dels arguments de la defensa, i els matisos trobats en aquest punt són realment mínims. Només *El País* evita posicionar-se clarament en aquest punt, mentre que tant *El Mundo*, com *La Razón* i *l'ABC* dediquen bona part del seu argumentari a desprestigiar els acusats, els seus advocats i els testimonis, posant en dubte la veracitat de les declaracions, alertant que estan seguint «una mala estratègia» i, fins i tot, incloent-hi els insults i les desqualificacions personals: «Así, la declaración de ayer de Jordi Turull fue una mezcla de cobardía y frívolo funambulismo político» («Cataluña en manos de frívolos funambulistas», *El Mundo* del 20 de febrer) o «Solo retrata el cinismo de Trapero» («Trapero pretende, sin éxito, negar lo evidente», *El Mundo* del 15 de març).

La versió dels testimonis de la defensa, quan se cita, és només per posar-la en dubte: «Ahora le corresponde al tribunal valorar la credibilidad de la declaración de López y Trapero» («Independencia y violencia necesaria», *La Razón* del 3 d'abril), «Evaluar la credibilidad de Trapero en este sentido resulta complicado porque empleó su testimonio en el Supremo como un mecanismo jurídico de defensa» («Trapero hunde a la cúpula del golpe», *ABC* del 15 de març) o «Es decir, desmontar el relato del coronel Pérez de los Cobos –al que trató de refutar sin éxito» («Trapero pretende, sin éxito, negar lo evidente», *El Mundo* del 15 de març), aquest darrer en un clar exemple de què es dona tota la credibilitat al testimoni de l'acusació en contra del de la defensa.

Les seves declaracions van acompanyades pràcticament sempre de comentaris on es busquen motivacions o interessos ocults –«No hay que olvidar, además, que cuando el PNV mira a Cataluña está mirando por sí mismo» [sobre el testimoni del president del PNB, Iñigo Urkullu], («No hay mediación entre ley y golpe», *El Mundo* de l'1 de març) o «"Observadores" a sueldo de la administración separatista en los sucesos del golpe contra el orden constitucional, evidenciaron su complicidad con los propósitos de sus empleadores, de quienes secundaron su relato. No se enteraron de la insurrección del 20-S y el 1-0 fue una jornada ejemplar enturbiada por la "intimidación" de las Fuerzas de Seguridad. Palabras regadas con miles de euros» («Estafa y pelotazo de los "observadores"», *La Razón* del 27 de març).

En altres ocasions, la veracitat dels testimonis de la defensa es posa en dubte per unes suposades –el mateix mitjà les suposa– amenaces que ni es proven ni s'expliciten: «No es difícil atisbar la presión social que supone testificar en contra de la línea sostenida por las defensas [...] El clima de acoso y de omertà forjado por el independentismo explica las evasivas lanzadas ayer en el Supremo por Albert Royo» («El 'procés' sigue en marcha», *El Mundo* del 14 de març). En una ocasió fins i tot s'amenaça un testimoni amb l'aplicació de mesures penals quan les respostes no s'adeqüen a les expectatives creades: «Cabe recordar que el testigo que incurra en falso testimonio, contemplado en el artículo 460 del Código Penal, delinque no sólo mintiendo, sino también pronunciando respuestas absolutamente evasivas, tal como le recordó el presidente de la Sala [...] Resulta completamente inexplicable que Mestre, cuya declaración testifical es crucial para el delito de malversación, sostenga que no abordó la difusión ni el abono de la campaña del 1-0 con la directora de la Corporación Catalana de Medios Audiovisuales (CCMA)» («Trapero "apuñala" a los golpistas», *La Razón* del 14 de març).

<<Declaraciones elocuentes>>

L'altra cara de la moneda és l'absoluta credibilitat atorgada als testimonis de l'acusació i al mateix ministeri fiscal, les declaracions dels quals vénen acompanyades de termes altament valoratius com «evidència», «metòdic aclariment», «contundent i motivada» o «especialment eloqüents i contundents declaracions».

La mateixa Fiscalia és presentada –durant les primeres sessions del judici– com a «brillant»: «Si el primer día del juicio estuvo marcado por la obscena propaganda de las defensas –destinada tanto a su clientela independentista como al Tribunal de Estrasburgo–, ayer brilló la reivindicación del Estado de derecho a cargo de la Fiscalía» («La brillantez de la Fiscalía», *El Mundo* del 14 de febrer). A mesura que el procés avança i la fiscalia comença a acumular errades i a mostrar la seva incapacitat en aspectes tècnics fonamentals, aquest tipus d'elogis desapareixen, però sense que en cap moment se n'ofereixi una visió crítica.

El que no canvia és la confiança amb la versió dels seus testimonis, que sovint es presenta com un fet provat: «Estos tres testigos de cargo, amén de avalar la rebelión, pusieron al descubierto la deslealtad y la voluntad rupturista de las autoridades catalanas» («La violencia del independentismo», *El Mundo* del 6 de març), «Especialmente elocuentes y contundentes resultaron ayer las declaraciones del coronel de la Guardia Civil Pérez de los Cobos y de la secretaria del Juzgado de Instrucción 13 de Barcelona» («La condena por rebelión, más cerca», *ABC* del 6 de març) o «El metódico esclarecimiento de los hechos a través del testimonio de los testigos está talando la enredadera de mentiras con que el separatismo trató de camuflar la responsabilidad de unos dirigentes» («Testigos de la violencia del 1-0», *El Mundo* del 3 d'abril). Especial rellevància es dóna al testimoni de la secretària judicial Montserrat del Toro, a pesar que la seva declaració va basar-se en percepcions i sentiments: «La declaración testifical de la secretaria judicial que el 20-S tuvo que ser evacuada por la azotea de la Consejería de Economía, tras 17 horas de asedio, fue un mazazo para las defensas» («Acoso inaceptable del independentismo», *El Mundo* del 8 de març).

En cap moment es destaquen els dubtes i les evasives dels testimonis de l'acusació, ni tan sols quan alguns policies destacats el primer d'octubre van declarar mentides comprovables de forma fàctica. Tampoc es va insinuar que se'ls podien aplicar sancions penals per això. De fet, a la seva versió se li dóna una credibilitat equivalent a la veritat, avançant-se a la feina del tribunal, que és qui ha de decidir quins són els «fets provats» a la sentència. Fins i tot l'exministra Soraya Sáenz de Santamaría i l'expresident Mariano Rajoy són lloats de forma oberta a pesar de les declaracions plenes d'inexactituds, «no recuerdo» i fins i tot mentides: «Sáenz de Santamaría desmontó con facilidad las argucias de la defensa y confirmó que hubo violencia –premisa de la rebelión–, aunque se obstinó en seguir negando la celebración de un referéndum tan ilegal como consumado en la práctica. En cuanto a Rajoy, cuya paciencia con las preguntas ideológicas de Homs podría tomarse por homenaje al garantismo («La soberanía no se negocia», *El Mundo* del 28 de febrer).

Lloes a Marchena

La feina del tribunal i els magistrats en general i del president de la Sala, Manuel Marchena, en particular han estat objecte d'un constant enfilall d'elogis, emmarcats en una campanya més general de reivindicació del sistema de justícia i les institucions espanyoles que s'analitzen més endavant. Aquí, però, mostrarem alguns exemples d'aquest ús de la figura del jutge per tal de menystenir els acusats i les defenses, que estarien abusant del seu dret a la defensa aprofitant «l'excés de liberalitat» de Marchena, en una crítica simulada per augmentar la distància grotesca amb aquells a qui es vol vilipendiar: «El juez Marchena, con un criterio garantista y razonable, permitió al ex vicepresidente de la Generalitat explayarse en la retahíla de evasivas y falsedades que fue vertiendo» («Un mitin político, la peor defensa», *El Mundo* del 14 de febrer), «Cabe hacer una reflexión sobre la liberalidad del Tribunal, en especial del magistrado que lo preside, Manuel Marchena, a la hora de proteger los derechos de la defensa, hasta el punto de permitir un interrogatorio que, en muchos momentos, escapaba a los hechos juzgados, para deambular por la mera vindicación ideológica. Si de lo que se trata es de reafirmar la imparcialidad de la Sala, puede pasar, pero la independencia de la justicia española no está en cuestión» («Junqueras se mantiene en la rebelión», *La Razón* del 14 de febrer) o «Ha sido un verdadera lección de cultura democrática. Por las garantías procesales respetadas al detalle por un tribunal magistralmente presidido por Manuel Marchena, por el engranaje legal sobre el que se sostiene un estado de Derecho y por la demostración de que una democracia se defiende con la Ley» («Un juicio en defensa de la democracia», *La Razón* del 13 de juny). Per contra, no s'ha trobat ni una sola menció de les potencials irregularitats i vulneracions al dret a la defensa denunciades per nombrosos experts i observadors.

3. LLENGUATGE BÈL·LIC I PRESUMPCIÓ D'INNOCÈNCIA

L'ús del llenguatge per tal de suggerir al lector cap a la posició que interessa el mitjà és un dels elements més clàssics en l'anàlisi crítica dels mitjans. En aquest cas, a més, l'ús constant d'un llenguatge bèl·lic fa pensar en un escenari de violència, un fet per provar i essencial per poder motivar una sentència per rebel·lió, per la qual cosa els mitjans estarien creant un marc mental en la població que pressiona els magistrats en aquest sentit.

Només començar el judici, aquest es compara de forma gens innocent amb el del cop d'estat del 23-F: «Hoy da comienzo el juicio más trascendental que se haya celebrado en España desde la restauración democrática –al margen del 23-F, que tuvo lugar bajo jurisdicción militar–, a la altura de la propia causa: un golpe contra la legalidad democrática, la ruptura de la unidad territorial y la proclamación de una "república catalana"» («Un golpe a la democracia, ante la Justicia», *La Razón* del 12 de febrer) o «Uno de los máximos impulsores del mayor ataque sufrido por la democracia española desde el 23-F» («Junqueras se mantiene en la rebelión», *La Razón* del 14 de febrer).

Precisament, l'ús de termes com «cop d'estat» o «colpistes» es repeteixen sistemàticament, fins a convertir-se aparentment en part del llibre d'estil (al mateix temps que es critica durament els mitjans que empenen l'expressió «presos polítics»). Dels 63 editorials analitzats, deu contenen el concepte «cop» o «colpistes» només al titular, uns altres quatre «violència» i cinc més «rebellió». O sigui, que un 30% dels titulars d'editorials assenyalen al tribunal quin és el delictes que cal condemnar. En cap apareix la paraula «presumpció».

Altres substantius fortament connotats que s'han detectat són «insurrecció», «disturbis», «motí», «setge», «linxament», «atemptat», «guerrilla urbana», «assalt», «assetjament», «virus tòxic», «atmosfera de vilesa» o «odi», i es presenten de forma taxativa, com una veritat inapel·lable.

A més, la intensitat i el to dels substantius escollits ha anat augmentant a mesura que les sessions avançaven. Així, si al principi *El Mundo* considerava que els fets del 20 de setembre davant la conselleria d'Economia eren un «setge» («Acoso inaceptable del independentismo», *El Mundo* del 8 de març), més endavant parlava ja d'un «assalt» («Un golpe contra el orden democrático», *El Mundo* del 5 de juny). Si el primer és un terme militar emprat de forma hiperbòlica en aquest cas i que com a molt podria aduir-se que es refereix a la segona accepció del diccionari de la RAE, el segon implica una escamesa física que no va produir-se i per tant és una mentida directa.

La violència «demostrada»

De forma regular i constant també es publiquen informacions que assegurin que va existir violència: «El 20-S existieron disturbios, amenazas y destrozos» («En Cataluña hubo rebelión y violencia», *La Razón* del 3 de març), «Muchos conformaban grupos organizados que causaron casi un centenar de heridos entre los policías, que amenazaron de muerte al entonces delegado del Gobierno, Enric Millo, que acosaron hoteles que alojaban a policías "españoles"» («La condena por rebelión, más cerca», *ABC* del 6 de març), «La violencia institucional y la presión callejera ejercidas en otoño de 2017» («La violencia del independentismo», *El Mundo* del 6 de març), los disturbios del 20 de septiembre de 2017 [...] resultaron de extraordinaria utilidad para calibrar el grado de violencia y planificación alcanzado en el culmen del 'procés'» («Los Mossos, en el centro del golpe», *El Mundo* del 7 de març), «Grupos de guerrilla urbana como los CDR» («Trapero pretende, sin éxito, negar lo evidente», *El Mundo* del 15 de març), «La insurrección del 20-S y el 1-O» («Estafa y pelotazo de los "observadores"», *La Razón* de 27 de març), «Actos de violencia activa y pasiva que funda-

mentan la grave acusación de rebelión» («Testigos de la violencia del 1-O», *El Mundo* del 3 d'abril).

Només a mesura que avança el judici i comencen a multiplicar-se les evidències de la violència policial durant el primer d'octubre, el discurs canvia lleugerament i ara ja no es tracta només d'exagerar o crear una suposada violència dels manifestants, sinó de culpar aquests de les agressions que van patir per part dels agents antiavalots: «El escenario de violencia que se abriría si se mantenía la convocatoria del referéndum [...] se vincula directamente violencia con el referéndum [...] la responsabilidad de los enfrentamientos recaería sobre el gobierno de la Generalitat al negarse a desconvocar la jornada [...] un acto de rebelión contra el orden constitucional que podía derivar en violencia, algo que los organizadores no evitaron, muy al contrario [...] la llamada «resistencia pasiva» ante una fuerza que actuó por mandato judicial acabó siendo un aprovechamiento perverso por parte de los independentistas de la violencia, que debería ser puesta por la Guardia Civil y la Policía Nacional» («Independencia y violencia necesaria», *La Razón* del 3 d'abril).

Finalment, també es deslegitima el projecte polític independentista, presentant-lo com una amenaça, no ja contra la integritat territorial espanyola, sinó com un atac autoritari contra la democràcia i els drets de ciutadania: «La promulgación de una Constitución que amparaba la retirada de la nacionalidad por razones arbitrarias y contrarias a derecho» («La violencia del independentismo», *El Mundo* del 6 de març) o «Se sientan en el banquillo, pues, doce dirigentes políticos que lejos de reclamar libertades y derechos pretendieron arrebatárselos a sus legítimos propietarios, los hombres y mujeres que conforman la totalidad del pueblo español. Y lo hicieron con desprecio absoluto a la Ley» («La Fiscalía pone en su sitio al 'procés'», *La Razón* del 14 de febrer).

Presum... què?

La presumpció d'innocència no sols no és mencionada ni una sola vegada en tots els editorials analitzats –ni tan sols com a retòrica–, sinó que en nombroses ocasions s'afirma la culpabilitat dels acusats: «La percepción de que este proceso solo puede concluir en una sentencia condenatoria» («La condena por rebelión, más cerca», *ABC* del 6 de març). Un convenciment que arriba al punt que el més important ja és debatre com es compliran les sentències: «Los dirigentes del proceso independentista catalán se alzaron pública y violentamente [...] que se condene a Oriol Junqueras como cabecilla a 25 años de prisión, sin posibilidad de acceder al tercer grado penitenciario hasta que haya cumplido la mitad de la sentencia» («'Procés': las penas se cumplirán», *La Razón* del 30 de maig). O preocupar-se per hipotètics indults: «Pudo negar el indulto y no lo hizo», *La Razón* de l'11 d'abril.

4. ESPANYA, UNA DEMOCRÀCIA CONSOLIDADA

Que aquest ha estat un judici eminentment polític que ha tensat les costures del funcionament democràtic i que ha perjudicat greument la imatge de l'Estat espanyol a l'estranger ho prova el nivell de fixació que els principals diaris «nacionals» han tingut per demostrar que això no era així. La defensa de les «excellents» garanties del sistema judicial –les mateixes que aquests diaris obviaven en el seu judici paral·lel–, de la fortalesa de la democràcia espanyola i les seves institucions i de l'honorabilitat de l'Estat han estat una autèntica obsessió que, com el negatiu d'una fotografia, mostra les principals carències.

Es repeteix com un mantra que aquest no és un «judici polític»: «Como si España fuera un régimen en el que se persigue a los ciudadanos por sus ideas y no un Estado de derecho con plenas garantías procesales» («Un mitin político, la peor defensa», *El Mundo* del 14 de febrer), «Así, en el Tribunal Supremo no se están juzgando ideas, sino delitos; la mera acción política no supone causa de exención de la responsabilidad criminal ni la discrepancia con la Ley exime de su cumplimiento» («La Fiscalía pone en su sitio al 'procés'», *La Razón* del 14 de febrer), «Algunas defensas pretendan seguir acompañándolos con campañas propagandísticas dirigidas a cuestionar la imparcialidad del juzgador y, por extensión, la naturaleza democrática del sistema político español» («Juicio en el Supremo», *El País* del 12 de febrer) o «España es una democracia consolidada, con garantías y derechos perfectamente homologados y, desde luego, en nuestro país no existen los «presos políticos». Tampoco los fugados de la Justicia están en exilio alguno» («Frenar la campaña separatista en Europa», *ABC* del 28 de maig).

Fins i tot el mateix diari que poques setmanes més tard ja dóna per fet la condemna d'Oriol Junqueiras i exigeix temps mínims d'empresonament («'Procés': las penas se cumplirán», *La Razón* del 30 de maig), assegura que pensar que «los procesados están condenados de antemano es un grave insulto a la Justicia española que da medida de la escasa inteligencia del que injuria y un flaco favor a sus defendidos» («Un golpe a la democracia, ante la Justicia», *La Razón* del 12 de febrer).

Aquestes peces s'han anat intercalant amb unes altres amb arguments que defensarien la falsedat de les acusacions de parcialitat dels tribunals o de manca d'independència de la justícia: «Con esta movilización en la capital de un Estado al que denigran, los independentistas volvieron a demostrar exactamente lo contrario de lo que querían denunciar: que España sea una dictadura que sojuzga a los ciudadanos de Cataluña, y que los dirigentes procesados en el Tribunal Supremo lo estén por sus ideas. Todos y cada uno de los ciudadanos que marcharon el sábado por las calles de Madrid las proclamaron, ejerciendo libremente los derechos establecidos por una Constitución que los dirigentes procesados intentaron derogar por vías de hecho. De estos actos, no de sus ideas, es de lo que están respondiendo ante la justicia, bajo las garantías del Estado de derecho. [...] La evidencia que se ha ido imponiendo en el transcurso de los días, dentro y fuera de España, es que el Tribunal Supremo no esconde ninguna sentencia dictada de antemano, y que el límite de la propaganda es sencillamente la realidad» («Democracia en Madrid», *El País* del 18 de març). La mera crítica al funcionament de la justícia es considera «una campanya d'odi» («Una campaña de odio intolerable», *El Mundo* del 12 de febrer).

Imatge internacional

Però el que més ha preocupat els diaris analitzats ha estat la imatge internacional que l'Estat espanyol ha donat amb aquest judici, un tema que ha estat abordat des de dues perspectives diferents. La primera –liderada per *El País*, el diari que més espai ha dedicat a la qüestió internacional– ha denunciat una «campanya secessionista de propaganda» basada, segons el seu punt de vista, en «mentides» i «falsedats», però que de forma que no s'acaba d'explicar ha tingut un enor-

me èxit: «La carta de los senadores es la prueba más palpable de los avances secesionistas en la batalla internacional de la información. En su escrito demuestran que han comprado enteros los argumentos más discutibles o directamente falaces del secesionismo. Nadie ha sido encarcelado o forzado al exilio» («Senadores mal informados», *El País* del 27 de març), «Promover esas mociones asociando el nombre de España al de otros países cuya democracia está en cuestión, como Turquía, sólo busca el efecto propagandístico de la contigüidad, a sabiendas de que en el asunto de fondo no existe relación alguna» («Juegos oscuros», *El País* del 18 de maig) o «Desde el inicio del juicio contra los golpistas del 1-0, el independentismo ha intensificado su campaña de odio, difamación y desprestigio internacional de nuestra democracia» («Una campaña de odio intolerable», *El Mundo* del 12 de febrer).

La segona perspectiva pel que fa a la repercussió internacional ha posat el focus en les victòries diplomàtiques de l'Estat –amb quatre dels sis editorials dedicats a la qüestió– per tal de reforçar la idea que la «campanya separatista» fracassa i que la imatge espanyola no s'ha vist perjudicada: «El informe niega que en España existan "presos políticos", destaca la independencia e imparcialidad de la Justicia y denuncia el acoso a periodistas no nacionalistas por parte del Gobierno de Cataluña» («Revés a la campaña separatista», *ABC* del 14 de març), «La realidad confirmada por Estrasburgo es la plenitud del Estado democrático y constitucional de derecho» («Europa protege», *El País* del 29 de maig) o «La decisión de los jueces europeos no sólo supone el reconocimiento de la funcionalidad y primacía del alto tribunal español, sino que establece que las instituciones democráticas españolas actuaron en defensa de un bien superior [...], que una democracia legítima como es la española» («Europa desarma al separatismo», *La Razón* del 28 de maig).

CONCLUSIONS

La redacció d'aquest estudi s'ha fet basant-se en 63 editorials publicats entre el 12 de febrer i el 14 de juny a *El Mundo*, *La Razón*, *ABC* i *El País*. En tot moment s'ha tingut en compte que s'analitzaven peces d'opinió, no d'informació, i que, per tant, aquesta sempre és respectable. Amb tot, el fet que siguin peces d'opinió no és una excusa per incloure mentides, falsedats o insults ni per vulnerar el dret a la presumpció d'innocència.

També cal tenir en compte que les peces analitzades no són opinions particulars, sinó dels quatre diaris tradicionals de Madrid, amb capacitat per marcar agenda i crear climes socials determinats, sobretot si actuen de forma unànime. Això darrer és rellevant a l'hora de poder saber fins a quin punt aquest clima pot influir en els magistrats que han de dictar la sentència.

La primera i més bàsica conclusió d'aquesta anàlisi és l'absoluta manca de pluralitat entre la premsa impresa a Madrid. Tots quatre diaris –els més influents entre els poders públics i amb més capacitat de marcar agenda– coincideixen a pressuposar la culpabilitat dels dirigents independentistes jutjats i n'exigeixen la condemna, si bé hi ha una certa excepció en *El País*, que seria una mica més curós en les formes. Amb tot, d'aquesta unanimitat es pot desprendre la possibilitat que s'estigui creant un clima d'opinió que dificulti, o fins i tot impossibiliti, una sentència adequada al dret i no influenciada mediàticament, si bé aquesta hipòtesi escapa a les capacitats d'aquest estudi.

És evident la presa de posició de tots quatre diaris en la mateixa direcció –la veracitat dels presumptes delictes que es jutgen, l'existència de violència i la negació que aquest sigui un procés polític–, malgrat que després hi hagi certes divergències en el llenguatge per part d'*El País*, que es desmarca lleugerament de les altres tres capçaleres.

Si bé la presa de posició és lògica, en tractar-se d'editorials que fan exactament això, resulten preocupants els mecanismes emprats, que van més enllà del desplegament d'arguments legítims. Una primera fórmula és la tria de fets sobre els quals s'editorialitza, i que per tant es destaquen. S'amaguen esdeveniments clau que beneficien els acusats o perjudiquen l'acusació, com la petició de l'ONU del seu alliberament, el paper de Vox com a acusació popular, les imatges de violència policial durant el primer d'octubre o les mentides i evasives dels testimonis de l'acusació. En sentit contrari es remarquen i destaquen els fets que van en la direcció contrària, com la inadmissió al Tribunal d'Estrasburg del recurs de Carme Forcadell –una de les acusades– o les declaracions de testimonis de la defensa que contradiuen la seva estratègia.

En almenys un cas s'ha mentit de forma flagrant per generar la sensació d'uns fets molt greus, quan *El Mundo* assegura que el 20 de setembre es va «assaltar» la conselleria d'Economia.

A més, s'ha detectat un ús constant de llenguatge fortament connotat, que pot anar des de l'insult fins als termes bèl·lics i militars o que pressuposen l'existència d'una violència que era, recordem, un dels principals punts a provar durant el judici. Anomenar els acusats «colpistes» de forma continuada implica una vulneració flagrant de la presumpció d'innocència a la qual els mitjans estan obligats per l'article 5 del codi deontològic de la Federació d'Associacions de Periodistes d'Espanya (FAPE). No tan sols això, sinó que no s'ha detectat cap cas en què es dubtés de la culpabilitat dels encausats, es recordés que encara són innocents, es demanés respecte pels seus drets o es fes esment d'aquesta presumpció.

Al contrari, s'ha criticat una suposada «excessiva liberalitat» del Tribunal respecte al dret a la defensa i s'ha identificat com un «insult» el fet que exercissin els seus drets com a diputats després de ser escollits com a representants populars al Congrés i al Senat espanyols.

Precisament la presa de possessió d'aquests escons ha estat utilitzada per *ABC*, *La Razón* i *El Mundo* com a munició argumental per desgastar el Govern socialista, especialment l'*ABC*, on el 40% dels editorials relacionats amb el judici s'han centrat en aquest capítol. Si bé *El País* s'ha desmarcat dels altres tres diaris en aquest punt en concret, sí que hi ha coincidit en la part de considerar «insultant» que uns diputats electes exerceixin els seus drets.

Finalment, les quatre capçaleres han coincidit en la defensa acrítica de les institucions espanyoles i el mantra de la «democràcia consolidada», més com un lema propagandístic que com una hipòtesi a demostrar amb arguments i dades.

ANNEX

Editorials 'El Mundo'

14-2 la brillantez de la Fiscalía

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/02/14/5c646d6321efa0c0328b463a.html>

14-2 Un mitin político, la peor defensa

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/02/14/5c65bf30fdddf97218b46a9.html>

19-2 Una campaña de odio intolerable

https://www.elmundo.es/opinion/2019/02/19/5c6af76621efa023338b46f5.html?cid=B00-REC&utm_source=taboola&utm_medium=internal-referral

20-2 Cataluña en manos de frívolos funambulistas

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/02/20/5c6c3e9621efa0fd2e8b45a3.html>

28-2 La soberanía no se negocia

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/02/28/5c76e92921efa0db238b4571.html>

1-3 No hay mediación entre ley y golpe

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/03/01/5c7835f421efa02a298b46a6.html>

6-3 La violencia del independentismo

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/03/06/5c7eb536fc6c83af2e8b4665.html>

7-3 Los Mossos, en el centro del golpe

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/03/07/5c801e97fdddf82248b45e5.html>

8-3 Acoso inaceptable del independentismo

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/03/08/5c8153c0fc6c835e6d8b4587.html>

14-3 El 'procés' sigue en marcha

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/03/14/5c895226fc6c83a0528b459c.html>

15-3 Trapero pretende, sin éxito, negar lo evidente

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/03/15/5c8aac1921efa0ff598b4589.html>

16-3 Estéril jaimitada para interferir en el juicio del 1-0

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/03/16/5c8d3312fc6c831e188b462d.html>

3-4 Testigos de la violencia del 1-0

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/04/03/5ca39a69fc6c83a6428b467c.html>

4-4 Un testigo que acredita la rebelión del 1-0

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/04/04/5ca4f470fc6c83b7218b45ec.html>

10-4 TV3, un instrumento de la rebelión del 1-0

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/04/10/5cacd6e121efa0ba668b46ac.html>

9-5 Intolerable abuso de derecho

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/05/09/5cd31b7821efa06d4a8b4737.html>

15-5 Un juicio con garantías, pero sin privilegios

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/05/15/5cdafd0d21efa01e5f8b4632.html>

21-5 El separatismo sigue pisoteando las instituciones

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/05/21/5ce2f31c21efa072038b45aa.html>

22-5 El Parlamento convertido en un esperpento

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/05/22/5ce43a31fc6c83f9388b45ac.html>

5-6 Un golpe contra el orden democrático

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/06/05/5cf6a30efc6c83f2258b4609.html>

13-6 Y la ley prevaleció

<https://www.elmundo.es/opinion/2019/06/13/5d013f20fc6c83d7148b457d.html>

Editorials 'La Razón'

12-2 Un golpe a la democracia, ante la Justicia

<https://www.larazon.es/opinion/editorial/un-golpe-a-la-democracia-ante-la-justicia-PK21900917>

14-2 La Fiscalía pone en su sitio al «proceso»

<https://www.larazon.es/opinion/el-puntazo/la-fiscalia-pone-en-su-sitio-al-proces-GJ21935300>

14-2 Junqueras se mantiene en la rebelión

<https://www.larazon.es/opinion/editorial/junqueras-se-mantiene-en-la-rebelion-JP21951811>

3-3 En Cataluña hubo rebelión y violencia

<https://www.larazon.es/opinion/el-puntazo/en-cataluna-hubo-rebelion-y-violencia-DI22193541>

8-3 Intolerable ataque a la Justicia española

<https://www.larazon.es/opinion/el-puntazo/intolerable-ataque-a-la-justicia-espanola-LK22283778>

14-3 Trapero «apuñala» a los golpistas

<https://www.larazon.es/opinion/editorial/trapero-apunala-a-los-golpistas-NF22419051>

27-3 Estafa y pelotazo de los «observadores»

<https://www.larazon.es/opinion/el-puntazo/estafa-y-pelotazo-de-los-observadores-BG22607644>

3-4 Independencia y violencia necesaria

<https://www.larazon.es/opinion/editorial/independencia-y-violencia-necesaria-MG22711296>

11-4 Pudo negar el indulto y no lo hizo

<https://www.larazon.es/opinion/el-puntazo/pudo-negar-el-indulto-y-no-lo-hizo-AJ22812389>

8-5 El juicio en el Supremo debe seguir

<https://www.larazon.es/opinion/editorial/el-juicio-en-el-supremo-debe-seguir-OG23250493>

20-5 Suspensión inmediata de los golpistas

<https://www.larazon.es/opinion/editorial/suspension-inmediata-de-los-golpistas-BH23425150>

22-5 Un insulto al Parlamento español

<https://www.larazon.es/opinion/editorial/un-insulto-al-parlamento-espanol-BB23444995>

22-5 Batet bloquea la suspensión de los presos

<https://www.larazon.es/opinion/editorial/batet-bloquea-la-suspension-de-los-presos-HD23464627>

28-5 Europa desarma al separatismo

<https://www.larazon.es/opinion/editorial/europa-desarma-al-separatismo-EB23556222>

30-5 «Proces»: las penas se cumplirán

<https://www.larazon.es/opinion/el-puntazo/proces-las-penas-se-cumpliran-ND23576803>

4-6 Golpe de Estado contra la Constitución

<https://www.larazon.es/opinion/editorial/golpe-de-estado-contra-la-constitucion-BB23665325>

9-6 Un proceso ejemplar contra el golpe

<https://www.larazon.es/opinion/editorial/un-proceso-ejemplar-contra-el-golpe-ME23729104>

13-6 Un juicio en defensa de la democracia

<https://www.larazon.es/opinion/editorial/un-juicio-en-defensa-de-la-democracia-HB23771633>

Editorials 'El País'

12-2 Juicio en el Supremo

https://elpais.com/elpais/2019/02/11/opinion/1549910760_769852.html

28-2 Balance provisional

https://elpais.com/elpais/2019/02/27/opinion/1551291024_300555.html

18-3 Democracia en Madrid

https://elpais.com/elpais/2019/03/17/opinion/1552839063_792954.html

27-3 Senadores mal informados

https://elpais.com/elpais/2019/03/26/opinion/1553625032_112752.html

18-5 Juegos oscuros

https://elpais.com/elpais/2019/05/17/opinion/1558115175_414001.html

22-5 Por sus pasos

https://elpais.com/elpais/2019/05/21/opinion/1558457725_957624.html

28-5 Dos lógicas

https://elpais.com/elpais/2019/05/27/opinion/1558978655_379060.html

29-5 Europa protege

https://elpais.com/elpais/2019/05/28/opinion/1559065317_261536.html

14-6 Juicio equitativo

https://elpais.com/elpais/2019/06/13/opinion/1560447643_107474.html

Editorials 'ABC'

6-3 La condena por rebelión, más cerca

https://www.abc.es/opinion/abci-condena-rebelion-mas-cerca-201903062352_noticia.html

14-3 Revés a la campaña separatista

https://www.abc.es/opinion/abci-reves-campana-separatista-201903140004_noticia.html

15-3 Trapero hunde a la cúpula del golpe

https://www.abc.es/opinion/abci-trapero-hunde-cupula-golpe-201903142337_noticia.html

12-4 Un golpista en la bibliografía escolar

https://www.abc.es/opinion/abci-golpista-bibliografia-escolar-201904122336_noticia.html

8-5 Artimañas contra el Supremo

https://www.abc.es/opinion/abci-artimanas-contra-supremo-201905082350_noticia.html

21-5 El Congreso no merece esa mofa

https://www.abc.es/opinion/abci-congreso-no-merece-mofa-201905210001_noticia.html

22-5 Bochorno en el Congreso

https://www.abc.es/opinion/abci-bochorno-congreso-201905220006_noticia.html

23-5 Batet blanquea a los golpistas

https://www.abc.es/opinion/abci-batet-blanquea-golpistas-201905230006_noticia.html

24-5 El Supremo desenmascara a Batet

https://www.abc.es/opinion/abci-supremo-desenmascara-batet-201905240018_noticia.html

24-5 Por imperativo legal, suspendidos

https://www.abc.es/opinion/abci-imperativo-legal-suspendidos-201905242332_noticia.html

25-5 Nueva injerencia en el poder judicial

https://www.abc.es/opinion/abci-nueva-injerencia-poder-judicial-201905252333_noticia.html

28-5 El objetivo del 1-0 fue la Constitución

https://www.abc.es/opinion/abci-objetivo-constitucion-201905282353_noticia.html

28-5 Frenar la campaña separatista en Europa

https://www.abc.es/opinion/abci-frenar-campana-separatista-europa-201905272356_noticia.html

5-6 Los fiscales desmantelan el 1-0

https://www.abc.es/opinion/abci-fiscales-desmantelan-201906050013_noticia.html

13-6 El Supremo, garantía de imparcialidad

https://www.abc.es/opinion/abci-supremo-garantia-imparcialidad-201906130022_noticia.html

mèdia.cat

observatori crític dels mitjans

www.media.cat

 [MediacatObservatori](#)

 [MediacatCat](#)

L'Observatori Crític dels Mitjans Mèdia.cat analitza el tractament que els mitjans de comunicació que operen als Països Catalans fan de qüestions com la violència, els conflictes polítics o socials, l'ús del llenguatge masclista o xenòfob, l'empobriment de la llengua o la creació d'imaginari polític, entre d'altres. Publica regularment informes en profunditat, articles d'anàlisi i bitllets d'opinió i s'adreça als professionals del periodisme, als estudiosos del sector comunicatiu i a la ciutadania interessada a disposar de veus crítiques i analítiques amb els mitjans de masses. L'impulsa el Grup de Periodistes Ramon Barnils, una associació sense ànim de lucre formada per uns 200 professionals que treballa en la difusió i la defensa d'un periodisme crític, independent i rigorós i un espai comunicatiu propi.